

Schriftelijke vragen - Voorkom belemmerende en onnodige monumentenstatus voor gewone huizen

Zoetermeer, 29 januari 2026

Geacht college,

Afgelopen week kregen wij van veel bewoners berichten van wie de woning op een lijst is komen te staan van de voorselectie van de zogenoemde Post-45 monumenten.

Zij hebben brieven met ons gedeeld waarin zij geïnformeerd werden over de plaatsing van de woning in deze voorselectie. De brief gaf tevens aan dat er nog geen sprake is van juridische beperking die bij de daadwerkelijke toewijzing zou kunnen plaatsvinden. In deze brief werden/worden de bewoners ook op korte termijn uitgenodigd voor een informatiebijeenkomst (op een werkdag en onder kantoortijd) waarin hen meer informatie wordt beloofd over de reden van voorselectie.

Deze brief heeft logischerwijs een hoop emoties losgemaakt. Een dergelijke aankondiging komt bij bewoners over als een bedreiging van de vrijheden en het eigendomsrecht over hun woning. Daadwerkelijke toewijzing als monument heeft namelijk vergaande gevolgen. Bewoners mogen hun eigen woning dan niet zomaar meer wijzigen, ook als dat nu binnen het bestemmingsplan/omgevingsplan wel zou mogen. Dat heeft ook gevolgen voor het onderhouden en uitbreiden van de woningen.

Een aantal inwoners ziet deze brief nu als waarschuwing dat als zij plannen hebben voor een toekomstige wijziging, zij dit nu onder grote druk direct moeten uitvoeren. Tegelijkertijd zijn er zorgen onder inwoners die de woningen in het verleden hebben gewijzigd dat zij deze mogelijk zouden moeten terugdraaien.

Onze fractie is zeer teleurgesteld over deze gang van zaken. Ons inziens is het toewijzen van woonhuizen als monumenten sowieso niet de bedoeling.

Daarom hebben wij de volgende vragen aan het college:

1. Is dit college het met de VVD eens dat zeer terughoudend met het toewijzen van monumenten moet worden omgegaan? Omdat een dergelijke toewijzing de vrijheid en het eigendomsrecht van de eigenaar van een woning/gebouw sterk beperkt?

Schriftelijke vragen - Voorkom belemmerende en onnodige monumentenstatus voor gewone huizen

2. Is het college het met de VVD eens dat de brieven zoals die zijn verstuurd de indruk wekken dat als inwoners niet tijdens de bijeenkomst in verzet komen hun woningen als monument worden aangeduid? Is het college bereid deze inwoners te informeren over andere mogelijkheden om hun zienswijze kenbaar te maken?
3. Kan het college bevestigen dat ook als inwoners niet actief in verweer komen zij dit niet ziet als stilzwijgend instemmen, en kan het college bevestigen dat zeer terughoudend zal worden omgegaan met het toewijzen van woningen als monumentale panden?
4. De informatiebijeenkomsten vinden, zo lijkt uit de ons bereikte brieven, allemaal onder kantoortijden plaats, en werden bovendien slechts anderhalve week van tevoren aangekondigd. Hierdoor konden/kunnen niet alle eigenaren aanwezig zijn. Op welke wijze kunnen deze eigenaren alsnog de informatie krijgen en hun zienswijze aanbieden?
5. De reeds afgeronde informatiebijeenkomsten gaven meer vraagtekens dan antwoorden, zo begrepen wij van aanwezige inwoners. Is het college bereid om alle aangeschreven eigenaren ook de volledige en juiste informatie tijdig en per brief te sturen?
6. Kan het college alle criteria geven waaraan een woning moet voldoen om als monument toegewezen te worden? Los van het oordeel van de adviescommissie Post 45 of de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit.
7. Als na het inventariseren van de zienswijzen blijkt dat een deel van de eigenaren het niet eens is met de aanwijzing tot monumentale status, wordt dan ook niet overgegaan tot aanwijzing? Welke verhouding van goedkeuring/afwijzing hanteert de gemeente voor aanwijzing?
8. Op welke wijze wordt in de afweging rekening gehouden met de economische schade voor eigenaren van panden die als monument zouden worden aangewezen? Hoe bepaalt de gemeente die schade?
9. Is het college het met de VVD eens dat zonder instemming van de eigenaar van een woonhuis niet overgegaan zou moeten worden tot aanwijzen van een monumentale status?
10. Is het college het met de VVD eens dat een monumentenstatus geen toegevoegde waarde heeft voor woningen die al als beschermd stadsgezicht zijn aangemerkt, zoals bijvoorbeeld bij de Koepeltjeswoningen? En dat het starten van deze procedure dus alleen maar tot onnodige onrust leidt?

Schriftelijke vragen - Voorkom belemmerende en onnodige monumentenstatus voor gewone huizen

11. Wordt ook onderzocht of er alternatieve mogelijkheden zijn die minder ingrijpend zijn dan een monumentale status, zoals bijvoorbeeld beschermd stadsgezicht, om bijvoorbeeld de eigenaren van Weidedreef, Muizenweide en Konijnenweide (complex Lotus) zoveel mogelijk te ontzien?
12. Een groot aantal van de woningen in de inventarisatie zijn al (deels) aangepast/verbouwd. Kan het college op voorhand uitsluitel geven dat een aanwijzing als monument nooit zal leiden tot de verplichting voor de eigenaar om de woning/het gebouw te herstellen naar de status zoals opgeleverd na de bouw, bijvoorbeeld door het verwijderen van een dakkapel of uitbouw?
13. Is het college het met de VVD eens dat de aanwijzing van een gebouw als monumentaal andere gemeentelijke doelen, zoals woningbouw en verduurzaming, in de weg kan staan? Is het college het tevens eens dat deze gebouwen daarom niet als monument aangewezen moeten worden?
14. In de ongewenste situatie dat woningen als monument worden aangewezen, op welke wijze worden eigenaren dan financieel gecompenseerd voor de economische schade die een dergelijke aanwijzing met zich meebrengt en voor welk deel van de schade?
15. De aanwijzing van monumentale panden is een collegebevoegdheid, echter is deze afweging zeer politiek van aard en raakt inwoners direct in hun persoonlijke leefomgeving. Is het college daarom bereid de definitieve lijst van toe te wijzen monumenten alsnog aan de gemeenteraad voor te leggen ter goedkeuring? Zo nee, waarom niet?
16. Kan het college een totale tijdlijn van het lopende proces in het kader van de Post 45 inventarisatie geven? Daarin gelieve mee te nemen: de momenten dat inwoners/eigenaren invloed kunnen/moeten uitoefenen, de momenten dat inwoners/eigenaren formeel bezwaar kunnen aantekenen, en de momenten dat de gemeenteraad kan voorkomen dat woonhuizen als monument worden aangemerkt.

Gezien de ontstane onrust verzoeken wij u deze vragen zo spoedig mogelijk te beantwoorden.

Namens de Zoetermeerse VVD,
Lisette Sandifort-Meijer - Fractievoorzitter
Jeffrey van Gils - Raadslid